

OPBOUW

weekblad tot opbouw van het gereformeerde leven
uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw”

red. en sekr. riouwstr. 59, wormerveer
adm. kon. wilhelminalaan 38, leersum

G. van Atten / Gorinchem

Jezus gedoopt

(Markus 1 : 9, verg. Matth. 3)

In die dagen

En het geschiedde in die dagen, dat Jezus Nazareth in Galilea verliet en Zich door Johannes in de Jordaan liet dopen. Weer: een uiterst korte aanduiding van wat er is gebeurd. Niets van de woordenwisseling tussen Johannes en Jezus, die Mattheüs vertelt. In een korte zin beschrijft Markus het eerste optreden van de Here Jezus. Het eerste wat hij er van zegt is: het geschiedde in die dagen. Dat lijkt een heel gewone uitdrukking. Ze zegt, dat Jezus kwam toen Johannes predikte. Inderdaad — maar: die prediking van Johannes betekende: een keerpunt in de geschiedenis van Gods heil. Nieuwe tijden breken aan, de tijd van het nieuwe verbond, waar Ezechiël over gesproken had. Johannes was de heraut van die nieuwe tijd. Johannes had gezegd: na mij komt, die sterker is dan ik, wiens schoenriem ik niet waardig ben, nederbukkende, los te maken. Ik heb U gedoopt met water, maar Hij zal U dopen met de Heilige Geest. Als Johannes dat gezegd heeft, komt Jezus. Velen hebben de boodschap van Johannes geloofd; zij weten: nu komen de nieuwe tijden, waar de Schriften van spraken, nu komt de HERE tot Zijn volk; de verwachtingen zijn hoog gespannen. En in die dagen komt Jezus. Nu moet het dan gaan gebeuren, het wonder van Ezechiël 36. De tijd van ontferming en vernieuwing is aangebroken. Dan komt Jezus. En verder gebeurt er voorlopig niets. Althans niets spectaculairs. Jezus komt uit Galilea om zich te laten dopen. Komt zo de nieuwe tijd?

Uit Nazareth in Galilea

En het geschiedde... dat Jezus Nazareth in Galilea verliet..., lezen we in de N.V. In die vertaling is de tekst een beetje aangescherpt. Zo

wordt duidelijk gezegd: nu komt Jezus tevoorschijn. De tekst houdt Jezus' komen nog meer onopvallend. In de Statenvertaling leest U gewoon: Jezus kwam van Nazareth... zoals zoveel mensen, overal vandaan, naar Johannes kwam. Heel gewoon. Uit Nazareth in Galilea — dat betekent: uit een uithoek van het land. De hoek, waar mensen wonen die nauwelijks meetellen. Kan daarvandaan iets goeds komen, iets bijzonders? Nazareth was niet alleen een uithoek van het land. Het was voor de Here Jezus een plaats geweest, om te schuilen. Een plaats, waarheen Jozef gegaan was als een vlucht. We lezen in Mattheüs 2 : 19 e.v. over de terugkeer uit Egypte. Ook het verblijf in Egypte was al een vlucht geweest, een bescherming tegen het geweld van Herodes. Nu is Herodes dood. De Here zegt: kom nu maar terug. In Israël aangekomen, hoort Jozef dat Archelaüs koning is geworden in Judea — en dat maakt hem bang. God waarschuwt hem in een droom, en zo gaat Jozef naar Galilea, naar Nazareth. De vluchteling komt tevoorschijn. In alle rust en stilte heeft Hij zich op zijn taak kunnen voorbereiden. Hij is bezig geweest met de dingen van Zijn Vader. Die zocht Hij, toen Hij als jongen van 12 jaar in de tempel sprak met de schriftgeleerden. Daar bleef Hij mee bezig. Nu komt Hij. Hij komt om zijn werk te doen. Niet om op de een of andere manier een politieke slag te slaan — wat door het volk wel verwacht werd — maar om te doen wat de Vader Hem te doen gegeven had.

Hij wordt gedoopt

Jezus komt uit Galilea om gedoopt te worden. Vorige keer heb ik gezegd: de doop van Jozef is de poort van het oude naar het nieuwe verbond. De weg naar Gods nieuwe gaven is de weg van boete en bekering. Die weg gaat Jezus. Johannes heeft er moeite mee, vertelt Mattheüs. Hij zegt: U moet niet door mij gedoopt worden, maar ik door U. U hebt mij niet nodig — ik heb U nodig. Jezus zegt: accoord, maar daarom moet U Mij eerst dopen. Zo moet de gerechtigheid vervuld worden. Zo moet het recht zijn loop hebben. Voor de Here Jezus betekende dat recht, dat Hij de gestalte van een dienstknecht aannam (Filippenzen 2). Hij kon de heerlijkheid niet op

een ongeoorloofde manier naar zich toe halen (roven). Hij kon niet zo maar verschijnen als een vorst en zeggen: mensen, hier is het heil. Hij moet het heil brengen langs de omweg van kruis en lijden. Het recht moet zijn loop hebben. Heel recht van de Here. Aan dat recht wordt de Here Jezus gehoorzaam — tot de dood aan het kruis. Alleen zo kan Hij de tijd van het heil doen aanbreken. Alleen zo kan Hij spreken van het nieuwe verbond; dat doet Hij bij de instelling van het avondmaal. Het komt door Zijn lijden. In dat lijden en aan het kruis maakt God Hem die geen zonde gekend heeft, voor ons tot zonde — opdat wij zouden worden gerechtigheid Gods in Hem (2 Korinthiërs 5 : 21). Als Hij zich laat dopen met die doop van bekering tot vergeving van zonden — een doop die Hij voor zichzelf niet nodig heeft, omdat Hij geen zonde heeft gekend of gedaan — laat Hij zich voor ons tot zonde maken. Hij neemt onze plaats in — en gaat ons zo voor, door de poort van het oude naar het nieuwe verbond, dat beter is dan het oude (zie de brief aan de Hebreeënen). Juist zo is Hij „de engel van Gods aangezicht”. Naar Exodus 23 ging deze engel het volk voor naar het land der belofte. In Hem was de naam van de HERE. Hij baande het een weg door de woestijn. Over die tijd in de woestijn lezen we in Jesaja 63 : 8, 9: Hij (de HERE) werd hun tot een Verlosser. In al hun benauwdheid was ook Hij benauwd, en de Engel zijns aangezichts heeft hen gered. In zijn liefde en in zijn mededogen heeft Hij zelf hen verlost en Hij hief hen. In de plaatsbekleding door zijn doop maakt Jezus de geschiedenis van Gods heil vol. Dat is: Hij vervult Exodus 23 : 20 e.v. en Jesaja 63 : 9. Al onze smarten gaat Hij dragen.

IN DIT NUMMER

- 229 Ds G. van Atten, Jezus gedoopt
- 230 Mr J. Meulink, Toeristen en Pelgrims
- 231 Drs P. van Kampen, Thessalonika, waar de wereld op z'n kop stond
- 233 Liturgische Werkgroep Eindhoven, Het Liedboek
- 233 J. P. M. Oud, Ingezonden
- 234 Boekbespreking

J. Meulink / Enschede

Toeristen en Pelgrims

De vakantie van Kringelein

In het bekende boek van Vicky Baum „Mensen in 't hotel” komt een heer Kringelein voor. Hij is een boekhoudertje, die zucht onder de dwingelandij van zijn werkgever en de nukken van zijn vrouw. Op een dag hoort hij van de dokter dat hij ongeneeslijk ziek is en nog maar een maand te leven heeft. Hij besluit dan in die laatste weken van zijn leven het er nog eens goed van te nemen. Hij neemt vakantie, gaat in een duur hotel wonen in een grote stad en doet alles waar hij zin in heeft. Eindelijk is hij volkomen vrij. Nu leeft hij pas echt.

Kringelein is uit het leven gegrepen. Voor velen is de vakantie het echte leven. Dan kunnen we onze schade inhalen. Dan zijn we vrij om te doen wat we willen. Als we dan van vakantie terugkomen en weer aan het werk moeten is de overgang wel moeilijk. Zo graag houden we de vakantie nog wat vast. We hebben nog vakantiefoto's waar we met een tikkeltje weemoed naar kijken. We praten nog wat na over de vakantie, maar toch: de vakantie is voorbij. Je kunt de tijd nu eenmaal niet vasthouden.

Toeristen

Ja, nu is het ook voor ons weer zo ver. De vakantie is aangebroken. Wat hebben we er vol verlangen naar uitgezien en naar toegeleefd. Sommigen zijn al met vakantie. Anderen zullen spoedig volgen. In de vakantie zwerven we alle kanten uit. Sommigen zoeken het dicht bij huis. Anderen gaan ver weg. In de bossen of aan zee. Velen geven de voorkeur aan buitenland. Oostenrijk is altijd zeer gezocht. — En de laatste tijd ook Frankrijk. Door de herwaardering van franc en gulden nog goedkoop ook. Wil je zeker zijn van mooi weer dan ga je zuidelijker. Naar Spanje b.v. Beschik je over een ruimere beurs, dan kun je naar IJsland, Egypte of Ceylon gaan. Velen gaan per auto. De wagens vaak overvol beladen met dingen,

die je niet nodig hebt. Anderen, meer sportief, trekken er per fiets of zelfs lopend op uit. Zij passen er wel voor op overtollige bagage mee te nemen.

Ook onze vakantie-idealen zijn erg verschillend. Voor sommigen is het hoogste genot om in de vakantie een zo donker mogelijke huidskleur te krijgen. Ze hebben er uren lang bakken in de zon voor over.

Dan heb je ook nog de kilometervreter, wier ideaal het is op één dag zoveel mogelijk kilometers af te leggen. Thuis gekomen kan men dan met trots vertellen, waar men zo al geweest is. Gezien heeft men meestal niet veel. Het valt niet mee om de techniek de baas te blijven.

Daar zijn gelukkig ook veel anderen, die met vakantie gaan om uit te rusten, nieuwe kracht op te doen, te genieten van de schoonheid van andere streken of zich geestelijk te verrijken met andere culturen.

Alles heeft zijn tijd

Elk ding onder de hemel heeft zijn tijd, zo zegt de Prediker. Daar is een tijd om vakantie te houden, maar ook een tijd om te werken. Zowel die vakantietijd als die werktijd zijn geschenken van God. Immers de tijd is niet van ons, maar van God.

Met vakantie zijn we vrij van ons dagelijks werk, maar ook dan zijn we geroepen tot de dienst van God. God is zo genadig voor ons, dat Hij aan de meesten van ons vakantie geeft van ons dagelijks werk, opdat we kunnen rusten en ons verheugen in het werk van Zijn handen.

De Engelsen hebben een mooi woord voor vakantie: „Holydays”, heilige dagen.

Vakantiedagen zijn heilige dagen, dagen die op God betrokken zijn.

Wij moeten niet de vakantiedagen en werkdagen tegen elkaar uitspeelen. Ze hebben beide hun betekenis. Beide hun tijd. Beide zijn een geschenk van God.

Als we zo vakantie beleven is het ook weer fijn om na de vakantie weer aan het werk te kunnen gaan. Ja, de tijd is niet van ons, maar van

God. Gebruiken we die tijd dan ook in Zijn dienst, zo lang Hij ons het leven geeft?

Dat gebruiken van de tijd zal natuurlijk niet altijd bestaan in „normale” arbeid.

Velen zijn daartoe nog niet of niet meer in staat, terwijl steeds meerderen door werkloosheid uitgeschakeld zijn.

Maar in de dienst van God is geen sprake noch van vakantie, noch van werkloosheid. Laten we Zijn tijd goed gebruiken.

Pelgrims

Het is prachtig om af en toe een toerist te kunnen zijn. Laten wij allen, toeristen en thuisblijvers, er wel aan denken, dat we allen, waar we ook zijn, ook nog een ander soort reiziger zijn, nl. pelgrims.

Pelgrims, want we zijn op reis, op weg naar een beter vaderland.

Niet, dat we daarom ons aardse vaderland moeten minachten of geen vakantievreugd mogen hebben. Integendeel, ons aardse vaderland mag ons zeer ter harte gaan.

Ook echter in de vakantie, als we ons gaan ontspannen, mogen we toch niet vergeten, dat we op weg zijn naar ons hemels vaderhuis. Teveel hebben we de neiging ons meer als toeristen dan als pelgrims te gedragen.

Het liefst reizen we, ook als pelgrims, met volgeladen auto's. Veel kleren en proviand bij ons. En liefst nog een dikke portefeuille ook. Je kunt nooit weten.

We vergeten zo vaak, dat ons laatste hemd geen zakken heeft.

Bij ons sterven kunnen we niets meenemen.

KERKELIJK LEVEN

Pelgrims moeten zonder bagage wandelen. Hen ontbreekt niets, als ze maar in de voetstappen van hun Heer wandelen. Die heeft immers gezegd, dat Hij het brood is van het eeuwig leven.

Hoe pelgrims moeten reizen lezen we in psalm 121. Dat lied zongen de pelgrims, als ze naar Jeruzalem trokken. Als ze door gevaarlijke bergen trokken, zongen ze van hun vertrouwen op God.

En het afscheidslied van de thuisblijvers was: de Here zal uw uitgaan en uw ingaan bewaren van nu aan tot in eeuwigheid.

Ons hele leven dus, tot de laatste uitgang, als we dit leven moeten verlaten.

Daarom moeten we ook niet krampachtig leven.

Niet als we thuis zijn en niet als toerist met vakantie.

We mogen onbezorgd leven als de leliën van het veld.

*Van kracht tot kracht gaan zij
steeds voort.*

*Hun lied weerklinkt van oord
tot oord,
tot zij Jeruzalem betreden,
waar alle pelgrims binnengaan
om voor Gods aangezicht
te staan.*

Lied van de reisgenoot

*De Heer is onze reisgenoot,
Hij die ons zijn gezelschap bood
en sprekend over kruis en graf
geduldig tekst en uitleg gaf.*

*Zo valt een lange weg ons licht,
de Schrift opent een vergezicht
en brengt verdwaalden dicht bij huis,
verloren zonen komen thuis.*

*De avond daalt, blijf bij ons Heer!
Hij zet zich aan de tafel neer
en breekt het brood en schenkt
de wijn,
die gast, het moet de Gastheer zijn!*

*Wij keren naar Jeruzalem,
ons brandend hart verneemt
zijn stem,
Hij deelt met ons het daagelijks
brood,
de Heer is onze reisgenoot.*

Uit: Land in zicht
van Jaap Zijlstra
Uitgave Kok, Kampen

Thessalonika, waar de wereld op z'n kop stond

We zijn — Paulus volgend — in de tweede stad van Griekenland aangekomen. De eerste indruk is niet erg gunstig. Stoffige wegen. Uitgestrekte industrieterreinen, zo mogelijk nog troostelozer dan bij ons. Vervelozende en vale loodsen.

Een afgang na de schitterende rit die we juist achter ons hebben.

In een uur of vijf zijn we hier gekomen. Paulus heeft er wel een dag of vier over gedaan, denk ik. Minimaal. Maar hij heeft misschien wel meer van het landschap kunnen genieten.

Onze tocht heeft ons gebracht langs bergkammen, steile afgronden en moeilijke bochten. Daarna langs een oude leeuw, die bij het plaatsje Amfipolis is neergezet.

We zijn langs de zee gekomen, fel blauw. Zandstranden, dorpjes met terrassen. Badgasten met bruin en bloot lijf, al naar gelang de soort gekleed in één of in twee reepjes textiel. Ver naar het zuiden hebben we het Athos-gebergte zien uitsteken in de zee. Bij die blauwe bergen in de verte zijn duizenden Perzen omgekomen, toen hun vloot op de klippen sloeg. Het is bijna 2500 jaar geleden, maar wie kijkt er in dit land op een paar eeuwen? Nu wonen er alleen monniken, nog een paar duizend. Vrouwen mogen er niet komen op „hagio oros”, de „heilige berg”.

De eerste van twee uitgestrekte meren, rimpeloos en leeg. De lucht hangt zinderend boven de lage heuvels die het omgeven. Wie weet is het er te windstil, zodat er daarom geen zeilboten en surfplanken te zien zijn. Of zouden de mensen gewoon te arm zijn om op het idee te komen? Die blote mensen van daar net lijken nauwelijks op de in het zwart gekleden boeren en hun vrouwen, die zwijgzaam op hun kar zitten, getrokken door een gemelijke ezel.

De vlakke weg begint te klimmen. We komen in de buurt van de grote stad die immers mede gekozen is vanwege de beschutting die een paar hoge bergen geven aan haar natuurlijke haven.

Vlakbij de zee een gave toren. „De Witte Toren” hoorde bij een heel verdedigingssysteem, dat de Turken in de Middeleeuwen ontworpen hebben. Volgens een reisgids hebben er zo'n 60 torens gestaan. Alleen deze staat nog overeind. Wie de stad ook

belegerd hebben, ze hebben wel hun best gedaan bij het slopen.

Een groot deel van de oude stadsmuren is nog intact, veelal door een park omgeven. Een stuk ervan schijnt nog uit de Oudheid te dateren. Verder is er niet zo heel veel echt Romeins. Een grotendeels intacte overwinningssboog, de Boog van Galerius, staat op een plein, vlak naast de geasfalteerde Via Egnatia. De man had in 297 de Perzen verslagen en dat wilde hij weten. Hij werd omstreeks die tijd keizer van het halve Romeinse Rijk en gaf blijk van grote weerzin tegen Christenen. In zijn ambtsperiode werd onder andere de heilige Demetrios ter dood gebracht, nu de beschermheilige van de stad.

Demetrios moest dood, omdat hij de keizer hoogst persoonlijk tegen zich in het harnas had gejaagd. „In het jaar 303”, lezen we in een gids „de tijd der christenvervolgung, stierf de heilige Demetrios de marteldood. We weten dat de Romeinen Demetrios gevangen zetten in het Romeinse bad.

We weten ook dat er op de dag van zijn dood een groot feest was in het stadion en dat de heilige Demetrios een jong christen, Nestoras, zegende die tegen de Romeinse gladiator Liaios moest vechten. Liaios was de lievelingsvechter van koning Galerius en werd in dit gevecht door Nestoras gedood. Galerius, kwaad om Liaios' dood, beval de dood van Demetrios en Nestor. Om de heilige Demetrios te eren bouwde de christenen de eerste kerk in 313 in het Romeinse bad.”

Kerken

Een grote basiliek, met lange rijen pilaren, halve koepels, een hoog houten dak. Binnen de gebruikelijke grieks-orthodoxe attributen. Wierook van net geleden verdrijft de geur van wierook al eeuwenlang verschaald in het gebouw hangt.

Ikonen, vaak beroet en donker. Flakkerende kaarsen. Priesters met een soort zwarte kachelpijp op hun hoofd en een zwarte toog aan, met een indrukwekkende baard, zwart of wit, al naar gelang de leeftijd. Fraaie mozaïeken, fresco's, wand-schilderingen van eeuwen geleden. Heiligen kijken je onbeweeglijk aan. Naast Hagios Demetrios, de kerk van de heilige Demetrios, heb je

ook de Hagia Sophia, de kerk van de Heilige Wijsheid, de Ousios David, de heilige David, de Pan Hagia Chalkeon, de zeer heilige kerk van de smeden. En ga maar door. Overal heiligen. Overal kleine kerkjes, kleine torens, kleine raampjes, veel koepels, fijn metselwerk rond de daklijst, rond de ingang.

Nederige kerken. Hun gebrek aan pretentie wordt nog benadrukt door de hoge flatgebouwen, die er veelal omheen staan en hen nietig maken.

Al die kerken staan er uiteindelijk omdat Paulus en Silas de stad bezocht hebben.

Paulus en Silas waren niet zonder kleerscheuren en ongeschokt uit hun avontuur in Filippi tevoorschijn gekomen. Ook in Thessalonika ging het niet allemaal vanzelf. We lezen erover in de Bijbel, Handelingen 17. In dit geval geen problemen met de Romeinse overheid — die was er ook bijna niet, want Thessalonika was een „contitutio libera”, een „vrije stad”. Er mochten in de stad geen Romeinse militairen gelegerd zijn, men had min of meer zelfbestuur en de mensen in Thessalonika mochten hun eigen munten slaan.

Weinig Romeinen dus, maar wel veel Joden. Al drie eeuwen voor Paulus' komst waren Joden in Thessalonika gearriveerd, voornamelijk handelaars. Paulus ging naar de synagoge, waar hij — zoals altijd — over Jezus sprak, die de beloofde Messias van Israël zou zijn. Ook over Jezus' dood en opstanding sprak hij. Hij „behandelde” drie sabbatten achtereenvolgend met hen gedeelten uit de Schriften (het Oude Testament), door aanhalingen uitleggende dat de Christus moest lijden en opstaan uit de doden.”

Hij had sukses, lezen we, maar niet in de eerste plaats bij de Joden zelf. „En enigen van hen lieten zich overtuigen en sloten zich bij Paulus en Silas aan, en ook een grote menigte Grieken die God vereerden, en tal van voornamen vrouwen”. (Hand. 17 vers 4). Het was voorspelbaar dat er moeilijkheden door zouden ontstaan en die kwamen ook. Net als in Filippi bleek Thessalonika in het bezit van een soort beroepswerklozen of anderen die tuk zijn op een verzetje. Het volk kwam de straat op en het huis van Jason, waar Paulus verbleef, werd bestormd. Wat was de aanklacht? De vreemdelingen hadden politieke standpunten verkondigd. Ze hadden Jezus „kurios” (heer) genoemd, terwijl toch alleen de keizer die titel mocht ontvangen...

Ze hadden, zei men, de wereld op zijn kop gezet. (Natuurlijk kun je, met zeker zoveel recht zeggen, dat de wereld al op zijn kop stond. Paulus zette hem weer goed. Niet Caesar, maar God is heer van de wereld.)

Zoals altijd maakten de politarchen, de Thessalonische titel voor hun stadsbestuurders, zich ongerust. Het lijkt erop dat men de zaak heeft

willen sussen en daarom een soort „erewoord” heeft geëist dat Paulus de stad zou verlaten en er (voorlopig?) niet in terugkomen. Kennelijk is die belofte min of meer afgedwongen en Paulus is daarom verder gegaan. Timotheüs is al gauw naar de stad teruggestuurd, waarschijnlijk omdat het erewoord was gegeven voor Paulus, en niet voor alle leden van zijn gezelschap...

Een gemeente die nog maar net op eigen benen staat, moet het nu verder zelf maar uitzoeken. Waren ze nog maar drie weken christen? De tekst van Handelingen doet dat vermoeden. Of een paar maanden? Zeker nog niet lang. Paulus weet hoe veel ze nog moeten leren, maar ook hoeveel ze nog moeten horen. Gewoon: wat de Heer heeft gezegd, hoe christenen moeten leven. Dat moet Timotheüs vertellen, dat vertelt hij ook verder in zijn twee brieven.

Paulus en zijn gemeente

Wat wil Paulus hun nu graag doorgeven? We zien een paar dingen heel duidelijk naar voren komen:

1. Paulus is van deze mensen echt gaan houden.

„Wij danken God altijd om jullie allen” (1 vers 1), we „denken onophoudelijk aan jullie”. (1 vers 2) „Wij gedroegen ons in jullie midden vriendelijk, zoals een moeder haar eigen kinderen koestert. We waren, in onze grote genegenheid voor jullie, bereid jullie niet alleen het evangelie van God, maar ook ons eigen leven mee te delen, omdat jullie ons lief geworden waren”. (2 vers 7 en 8) Ze werkten dag en nacht om „niemand van jullie lastig te vallen”. (2 vers 9) We hebben geen „gegeven brood bij iemand gegeten, maar met moeite en inspanning werkten wij dag en nacht, om niemand van jullie lastig te vallen”. (2 Thessalonicenzen 3 vers 8) „Als een vader zijn kinderen vermaanden wij jullie stuk voor stuk”. (1 Thessalonicenzen 2 vers 11) „Wij hebben een en andermaal bij jullie willen komen” (3 vers 18), omdat hij van hen „beroofd” was. Ze zijn „verlangens” hen weer te zien (3 vers 6) Enzovoort.

2. Hij is blij met hen.

„Hierom danken wij God onophoudelijk, dat jullie, toen jullie het geprekeerde woord van God van ons hebben ontvangen, dat hebben aangenomen, niet als een woord van mensen, maar... als het woord van God, dat ook in jullie die geloven werkt”. (2 vers 13) „Want wie is onze hoop of blijdschap of erekrans voor onze Heer Jezus bij zijn komst, wie anders dan jullie? Ja, jullie zijn onze eer en blijdschap (2 vers 19 en 20) „Wij zijn vertroost over jullie door jullie geloof, want nu leven we, als jullie in de Heer (3 vers 7

en 8) „Want hoe zouden we God genoeg kunnen danken voor alle blijdschap waarmee wij ons om jullie verblijden voor onze God?” (3 vers 9) De lijst valt nog aan te vullen.

3. Ze moeten zich steeds meer gedragen naar Gods wil.

Ze moeten „wandelen, God waardig, die jullie roept tot zijn eigen Koninkrijk en heerlijkheid.” (2 vers 12) Ze moeten „onberispelijk zijn in heiligheid voor onze God en Vader bij de komst van de Heer Jezus met al zijn heiligen”. (3 vers 13) Ze moeten de zaken niet op hun beloop laten, maar „wakker en nuchter zijn”. (5 vers 6) Alles wat ze doen, moeten ze doen met het besef dat de Heer eraan komt en dat Hij blij moet zijn met hun daden. De dag van Jezus' terugkomst wordt niet steeds genoemd, maar wordt er wel bij verondersteld.

4. Ze moeten niet treuren om mensen die gestorven zijn.

Alsof die niet bij de Heer zullen horen. Paulus houdt hun voor dat de mensen die al gestorven zijn, ook zullen opstaan uit de dood. Ze zullen nog eerder bij de Heer zijn dan de levenden (1 Thessalonicenzen 4 vers 13-18).

Tenslotte een aantal konkrete opdrachten en overwegingen:

— als je gelooft, houdt dat een bepaalde kijk op werken in. Je moet je best doen. Lees 1 Thess. 4 vers 11 en 12; 2 Thess. 3 vers 7 t.m. 13.

— als je gelooft, houdt dat een bepaalde kijk op seksuele relaties in. Niet aanleggen met de partner van een ander. (1 Thess. 4 vers 3 t.m. 8) Wie daar moeite mee heeft dat Paulus dit zo scherp formuleert, krijgt te horen dat het gaat om „voorschriften door de Here Jezus (vers 2) en ook dat „wie dit verwerpt, niet een mens (verwerpt), maar God die jullie immers zijn Heilige Geest geeft”. (vers 8)

— als je gelooft, houdt dat een bepaalde kijk op verhoudingen binnen de christelijke kring in. Ze moeten „broederliefde” tonen (1 Thess. 4 vers 9) en leiders in de gemeente — zij „die zich onder u moeite getroosten, die u leiden in de Heer en u terechtwijzen” — „te erkennen en zeer hoog te schatten... om hun werk.” (5 vers 12 en 13) Ze moeten dat doen „in liefde”. Die leiders zijn niet volmaakt, ze maken fouten, maar God zelf wil dat ze er zijn om leiding te geven. En de gemeenteleden moeten niet hyperkritisch op afstand volgen, maar „in liefde” hoogachten. Allerlei typen van mensen in die gemeente horen een eigen opvang te hebben. Wie ongeregeld is (b.v. in het weren — zie de tweede brief aan Thessalonika — moet terechtgewezen worden. Dat gaat niet zomaar! Wie al gauw in de put zit, moet je niet ekstra op z'n huid zitten, maar juist opbeuren. En ga maar door. Je moet de mensen kennen en ieder op eigen ma-

mer benaderen. „Hoofd voor hoofd” zoals Paulus dat zelf heeft gedaan (2 vers 11)

— als je gelooft moet je leven gekenmerkt worden door:

- blijdschap (5 vers 18)
- vrede (5 vers 22 en 23; 2 Thess. 3 vers 15 en 16)
- dankbaarheid (5 vers 18)
- voortdurend gebed (5 vers 17; 2 Thess. 3 vers 1)
- stabiliteit (4 vers 11 en 12; 5 vers 6 t/m 11; 2 Thess. 2 vers 2, 15 t/m 17; 3 vers 12)

Een groot verlangen naar de mensen uit Thessalonika kenmerkte Paulus. Altijd voelde hij zich sterk betrokken bij de mensen die hij eens had bereikt. Hoe ging het met hen? Hielden ze vol? Kwam het goed met hen?

Paulus had Timotheüs terug gestuurd om een paar dingen nog duidelijk te maken die men in Thessalonika in elk geval moest weten. „Wij hebben Timotheüs gezonden om jullie te versterken en te vermanen, opdat niemand zou wankelen onder deze verdrukkingen. Jullie weten immers zelf dat wij daartoe bestemd zijn. Want ook toen we bij jullie waren, zeiden we jullie al, dat we verdrukt zouden worden, zoals jullie weten is dat ook gebeurd. (3 vers 2 t/m 4) Later zegt Paulus tegen Timotheüs ongeveer hetzelfde: „Trouwens allen die in Christus Jezus godvruchtig willen leven, zullen vervolgd worden”. (2 Tim. 3 vers 12)

Door al die moeite is aan hun geloof nog ekstra diepte verleend. De Christenen in Thessalonika hebben geweten dat ze christen waren. Demetrios die in de Arena is omgekomen wist het. Galerius, met zijn mooie overwinningsschoonheid, wist dat er christenen waren. In de Turkse tijd zijn er tienduizenden mensen als galeislaven verkocht, mede omdat ze christen waren. Je zou nog wel even kunnen doorgaan. Alle kleine kerkjes laten zien dat er christenen waren.

We stappen weer in de wagen. Thessalonika heeft al met al ons hart niet gestolen. Teveel auto's, straten, neonlicht, flats. Te weinig intieme kerkjes, sfeer. Toch, dit is historische grond. Wat is hier niet afgevochten, niet geleden! We gaan verder, westerse christenen die comfortabel door Griekenland reizen. Onze rug doet niet zeer. Ons leven wordt niet bedreigd. We weten misschien maar half wat christen-zijn inhoudt. Wat het is om alleen tegen een overweldigende overmacht te staan. Ik kijk nog een keer naar de Witte Toren. Menselijke verdediging. Er stonden er eens zestig. Nu alleen deze nog. Nog net zie ik op een pleintje zo'n laag kerkje. Ze vallen niet op.

Maar het zijn er heel wat meer dan die ene. De Kerk gaat nooit verloren.

DE HERE IS GOD !

Danklied na Projekt '82, voor alle „kleine” wonderen.

Bij 1 Koningen 18 en 19 en 2 Koningen 4-6.

1. De HEER is God, de HEER is God,
de God van Israël!
Het vuur valt neer, de regen komt
alleen op zijn bevel.
2. De priesters riepen Baäl aan
en smeekten uur na uur:
„O Baäl, steek ons altaar aan!”, —
maar Baäl gaf geen vuur.
3. Elia maakte 't altaar nat
en riep tot God, zijn HEER.
Toen kwam, terwijl Elia bad,
vuur van de hemel neer!
4. Het volk riep luid: „De HEER is God,
de God van Israël!
Het vuur valt neer, de regen komt
alleen op zijn bevel.”...
5. Toen Baäl bitter tegenviel,
beleden zij de HEER,
maar toen er volop regen viel,
vergaten zij Hem weer.
6. Elia was teleurgesteld:
„Uw naam wordt niet gevreesd, —
is al uw goddelijk geweld
dan toch voor niets geweest?”
7. Maar niet in vuur of stormgewoel
noch als de aarde beeft,
maar in een briesje, zacht en koel,
verschijnt de God die leeft.
8. Let op de dingen die Hij doet,
de teekenen van zijn rijk:
een oliekruid die overvloeit,
een bijl die bovendrijft.
9. Door 't woord gesproken in zijn naam,
de daad uit Hem verricht,
wordt Baäls macht tenietgedaan:
zo komt Gods rijk in zicht.
10. De HEER is God, de HEER is God,
en wij zijn in zijn hand.
Volg Hem, geef acht op wat Hij doet:
Hij brengt zijn rijk tot stand!

Joop Klein

Melodie:

Liedboek 199: „De toekomst van de Heer is daar”.

Het Liedboek

Op de vraag gesteld in Opbouw nr. 23 van 11-6-'82 betreffende belangstelling voor een afzonderlijke uitgave van de beoordeling van het Liedboek zoals deze in Opbouw wordt gepubliceerd, zijn tot dusver een 15-tal reacties ontvangen. Mogelijk zijn er nog interessanten die geen bericht zonden. Wilt U dit dan alsnog doen aan onderstaand adres:

Liturgische Werkgroep Eindhoven
p/a H. J. Houtman,
Brunelleschiweg 2, 5624 CJ Eindhoven.

Lied 133 Dit Lied is een vrije vertaling van het lied „Vom Himmel hoch da komm ich her” dat Luther voor zijn eigen gezin heeft geschreven. Luther zette boven dit lied „ein Kinderlied auf die Weihnacht”. Deze vrije vertaling is gekozen omdat bij een directe vertaling „men onherroepelijk in de meer kerkelijke toon voor grote mensen vervalt”, aldus een opmerking in het Compendium p. 367). Toch zou dit laatste verreweg te prefereren zijn geweest wil het lied voor de gemeentezang in aanmerking kunnen komen. Bovendien is het nu gebodene een aanzienlijke verarming vergeleken met het origineel. Ter illustratie volgt hier strofe 3:

Liedboek: De Here Jezus is dat Kind
die ieder helpt die Hem bemint,
de Heiland die je droefheid kent
en alles waar je bang voor bent.

Origineel: Es ist der Herr Christ, unser Gott
der will euch führen aus aller Not
Er will eur Heiland selber sein
vom allen Sünden machen rein.

De gewijzigde melodie geeft de originele versie weer en blijft, bij afwijzing van dit lied, gelukkig voor de gemeentezang behouden in lied 146.
Tekst: 1; melodie: 3.

Lied 134 De inhoud van de Engelenzang uit Luc. 2 : 14 komt in dit Lied goed tot zijn recht en is bovendien nog uitgebreid met de aanhaling uit Joh. 1 : 29 (strofe 3).
De melodie is afkomstig van een oud Frans volksliedje en is algemeen bekend.
Tekst: 3; melodie: 3.

Lied 135 De oorspronkelijke dichter van dit Lied, Charles Wesley (1707-1788), was „een der allergrootste in het domein van de gemeentezang” (Comp. p. 370). Zijn verzen zijn vol toespelingen op Schriftplaatsen en in echte bijbeltaal geschreven. In deze vertaling is grote vrijheid betracht. „Het is meer een restauratie of bewerking van een oud gezang uit de nederlandse bundel, dan een nieuwe vertaling van Wesley's lied” (Comp. p. 373).
De melodie is voor de kerkzang goed geschikt en behoorlijk bekend.
Tekst: 3; melodie: 3.

Lied 136 Ook in dit Lied wordt het kerstgebeuren naar Schriftuurlijke normen goed beschreven.
De melodie is helaas wat vlak en betekent dan ook niet een aanwinst voor de gemeentezang. Mogelijk zou hier de zangwijs van „de winter is vergangen” en verbetering betekenen.
Tekst: 3; melodie: 2.

Lied 137 Voor een kerstuitvoering komt dit Lied eerder in aanmerking dan voor de kerkzang. De aanwijzingen van de „uitgever” (Michaël Praetorius, 1571-1621) betreffende de uitvoeringspraktijk (4 koren op 4 tegenover elkaar gestelde plaatsen) gaan dan ook sterk in deze richting.
De melodie is onbekend, maar wel erg mooi.
Tekst: 2; melodie: 3.

Lied 138 Dit mooie kerstlied, waarvan de herkomst onbekend is, heeft vooral bekendheid gekregen door van Woensel Kooy's Oude en nieuwe zangen. Er zijn diverse lezingen in omloop. Het lied gebruikt tal van bijbelse motieven, vooral naar Luc. 2 en Joh. 1.
De melodie is zeer bekend en geliefd.
Tekst: 3; melodie: 3.

Lied 139 Ook dit 17e-eeuwse Kerstlied heeft algemene bekendheid verworven. „Het thema is, zoals de eerste regel aangeeft, verwondering over het wonder van de menswording Gods”. Hoewel er wel enkele bezwaren tegen details zijn in te brengen, zoals b.v. t.a.v. strofe 2 „die met zijn godheid wandelt op de vleugels van de wind” en bij strofe 3: „geef mij door uwe kindsheid raad”, is het in zijn geheel toch wel aanvaardbaar.
De melodie is een volksmelodie uit de vorige eeuw, uit Vlaanderen afkomstig, en wel bekend.
Tekst: 3; melodie: 3.

Lied 140 Over dit Lied valt niet veel op te merken, al zou er wel enige kritiek op de stijl naar voren zijn te brengen, zo b.v. bij strofe 3, r. 2 „met het lied der heiligen allen”.
De melodie is prachtig en niet moeilijk.
Tekst: 3; melodie: 3.

Lied 141 Ook dit is een bekend Kerstlied, al is de tekst van strofe 2 en 3 in vergelijking met de oude nederlandse vertaling nogal wat gewijzigd.
„Het ik van dit lied is beslist wel persoonlijk bedoeld, al kan de gemeente dit toch in solidariteit zingen”. (Comp. p. 388).
Dit Lied is vooral populair geworden door de melodie van J. S. Bach.
Tekst: 3; melodie: 3.

A. t.a.v. de tekst der liederen:

- het cijfer 1 bij niet voluit Schriftuurlijke tekst, b.v. vanwege het humanistisch karakter of door een sterk piëtistische inslag;
- het cijfer 2 bij een weliswaar Schriftuurlijke, maar niet direct begrijpelijke, en aanspreekbare tekst;
- het cijfer 3 als de tekst volkomen Schriftuurlijk en zonder meer verstaanbaar is.

B. t.a.v. de melodie der liederen:

- het cijfer 1 voor een niet-aanvaardbare melodie;
- het cijfer 2 voor een onbekende melodie die na enige oefening, eventueel met behulp van een koor, door de gemeente wel te zingen is en voorts ook voor een melodie die niet bepaald tot „de beste” behoort;
- het cijfer 3 voor „een goede” melodie, geschikt voor de gemeentezang.

Ingezonden

Naar aanleiding van het artikel in „Opbouw” van 11 juni 1982 van de hand van Alfred van Wijk, getiteld „Zonder werk - 1”, neem ik de vrijheid hierop te reageren, overigens zonder afbreuk te willen doen aan het voortreffelijk artikel.

Op pagina 185 onder „A” stelt van Wijk, dat iemand met een inkomen van b.v. f 2.000,— netto per maand, na 6 maanden een W.W.V.-uitkering zal gaan ontvangen, welke 5% minder bedraagt dan de hem toegekende W.W.-uitkering, aangezien de W.W.V. een maximaal uitkeringspercentage kent van 75%. Dit laatste is juist, doch het uitkeringspercentage dient te worden toegepast op het voor de betrokkene geldende loon, niet zijnde het door de bedrijfsvereniging vastgestelde W.W.-dagloon. Het verschil zit in het volgende:

Aangezien ten tijde van de situatie dat de uitkeringsgerechtigde werkzaamheden in loondienst verrichtte,

in de meeste gevallen over het volledige loon, inclusief bijvoorbeeld reisenvergoedingen e.d. W.W.-premie werd afgedragen, wordt de W.W.-uitkering vastgesteld op inderdaad 80% van het hiervoor bedoelde loon. Na het verstrijken van de maximum uitkeringstermijn van 6 maanden dient de betrokken werknemer opgenomen te worden in de W.W.V., waarbij toepassing gegeven dient te worden aan het Besluit van de toenmalige minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid van 29 december 1964, nr. 76 943, Stct. 1965, 5 (Dagloonsbesluit W.W.V.) o.a. inhoudende dat voor de bepaling van de hoogte van het dagloon W.W.V. in bepaalde gevallen bijv. niet de vergoeding voor reisen mag worden meegerekend. Het dagloon W.W.V. zal dus zeker niet in alle gevallen gelijk zijn aan het dagloon W.W., doch lager, met daarbij genomen het maximum percentage van 75, hetgeen derhalve betekent, dat het bedrag genoemd in het bewuste artikel, zijnde f 1.500,— per maand zeker nog ongunstiger uit kan vallen. Aangezien de praktijk dagelijks uitwijst, dat omtrent het bovenstaande veel onjuiste gedachten bestaan, voelde ik er behoefte aan hierop, dit als aanvulling op het artikel, te reageren.

J. P. M. Oud, Wezep

Boekbspreking

Prof. G. Wisse: „*Homiletiek*”. Verklaring en toepassing van het Woord Gods in de bediening des Woords’. uitg. van J. H. Kok, Kampen. 92 pag., prijs f 17,50.

Ik weet helemaal niet hoe in doorsnee velen onder ons zullen reageren als ze een boek van wijlen prof. Wisse zien aangekondigd. Waarschijnlijk hebben de meesten wel van hem gehoord. Hij was een begaafd kanselredenaar, die vooral door zijn tijdredes de aandacht heeft getrokken. Voorts heeft hij de mensen heel wat meegegeven door zijn bijna 100 publikaties van welke er tot op vandaag nog verschillende worden herdrukt. Men kan natuurlijk stellen, dat de interesse voor de geschriften van Wisse zich beperkt tot een bepaalde kring. Maar dat is bij de meeste auteurs zo! En voorts doet dat niets af van de waarde van de originele aanpak van de stof zoals die Wisse eigen was. Al moet ik zeggen, dat ik moeilijk mee kan komen met ds Zijdeveld, die op een overtrokken manier Wisse op het schild heft en dat wil hard maken door deze uitgave van de homiletische collegestof van de destijds vermaarde chr. gereformeerde hoogleraar. Maar afgezien daarvan kunnen wij het nodige inkasseren wanneer we ettelijke pittige, markante opmerkingen en randnotities van Wisse op ons laten inwerken. „Een preek zonder Christus is geen preek” (p. 20). „Een Avondmaalvierend volk heeft een roeping en een krachtbron voor lijden en strijden” (p. 49). „De kribbe van Bethlehem staat midden in de wereldpolitiek” (p. 49). Of de kerk ook aan politiek doet, de vraag is alleen maar op welke wijze! „Paulus was opgetrokken, niet opgewonden” (p. 66). „Men ga nooit naar de kansel tenzij men eerst een ogenblik met zijn God alleen geweest is” (p. 68).

„Het moet zijn preektaal, te onderscheiden van preektoon” (p. 68). Op geweldige manier wordt soms over het Verbond geschreven. De vrijmoedigheid ligt in Gods belofte. Wisse wil, dat in de prediking nadruk gelegd wordt op het Verbond. Maar vervolgens wemelt het boekje van zinsneden, die de vastheid van de Verbondsbelofte de mist in laten gaan doordat vooral de ellende van de verloren mens wordt geaksentueerd en de geloofsbeleving van het kind van God wordt geanalyseerd. Prof. Wisse waarschuwt regelmatig in dit geschrift tegen vergeestelijking van het Woord van God, maar

wij menen, dat hij er zelf hier en daar niet aan ontkomen is. Naar aanleiding van het Kerstevangelie wordt zomaar opgemerkt, dat de ziel van een herberg een stal moet worden. Zo nu en dan heb je de indruk, dat de hoogleraar voor de studenten is overgeschakeld van de theologische naar de psychologische toer. Er wordt een vurig pleidooi gevoerd voor de zogeheten kenmerkenprediking. Nu valt daar apart over te schrijven en we mogen zoiets niet meewarig afdoen als een specialiteit van een bepaalde sektor van de gereformeerde gezindte. Maar het gevaar ligt levensgroot op de loer, dat je bij het honoreren van de kenmerken van het geloof spoedig verzandt in een prediking, die de aandacht van de belofte van Gods Verbond afleidt. Dan wordt de blik van de gelovige naar binnen gekeerd en lijdt de geloofs zekerheid, die verankerd dient te liggen in de bodem van Gods belovend spreken, schade. Het is opvallend, dat bij een opsomming van allerlei punten die ter overweging worden aanbevolen in het kader van de voorbereiding op het Heilig Avondmaal, wel aandacht wordt geschonken aan de gestalte van de Avondmaalsgänger ten aanzien van de Avondmaalsviëring, maar de vermelding van het bevel om de dood des Heren te verkondigen wordt gemist. De taal, die Wisse zo nu en dan hanteert is er één, die wij niet kennen! Het is een taal, die vandaag geen prof. uit Apeldoorn meer gebruikt. Dat acht ik een winstpunt! Want anders zou de affiniteit van onze studenten, die theologie in Apeldoorn studeren, met de hoogleraren, die daar doceren, worden gemist. Terwijl zij nú erg op elkaar betrokken blijken te zijn! Tot besluit: al kunnen wij met dit boekje van Wisse slecht uit de voeten op verschillende punten, er staan ettelijke dingen in waarmee wij werkelijk onze winst kunnen doen, zeker wanneer wij ons aan de theologische studie wijden!

O. Mooiweer, Enschede

☆☆☆

Drs O. Mooiweer, *Genade en Vrede*.

A. T. Verschoor en Zoon B.V., Culemborg. f 14,90.

Een gebundelde uitgave van in de loop der jaren verschenen artikeltjes, plus nog niet gepubliceerde. Opgedragen aan prof. C. Veenhof in verband met diens 80ste verjaardag op 2 februari j.l. Allerlei onderwerpen komen ter sprake; 26 in totaal. En dat in de bekende stijl van collega Mooiweer: levendig, flitsend, pakkend, direct aansprekend. Kortom: juweeltjes van pastorale kanttekeningen. Stichtelijk in de beste zin van het woord. Om uw opgroeiende kinderen in handen te geven! Uitnemend geschikt als belijdenisgeschenk. Om te kunnen schrij-

ven moet je iets hebben te zeggen! Nu, dat heeft ds Mooiweer wel ter dege. Heel veel zelfs. Koop en lees!

G. Janssen, Nijverdal

☆☆☆

De redactie van het „Gereformeerd Schoolblad” voorziet ons regelmatig (4 x per jaar) van belangrijke lectuur. Zo verscheen onlangs „*Nieuwe tijden*”, een schets die de heer A. Janse in 1921 schreef voor de Zeeuwse afdeling van de Jongelingsbond.

Na 60 jaar is het lezen van deze stof nog zeer de moeite waard. Ze is instructief, ook voor ons. Je ziet dat de tijden veranderen, maar de problemen principieel niet. En het licht van Gods Woord geeft helderheid. In die zin is de brochure heel actueel.

De schrijver laat zien, hoe in de loop der tijden de ontwikkeling niet altijd geleidelijk gaat, maar soms heel fel is. Revolutionair zou je kunnen zeggen. En hij schetst dit vanuit de Middeleeuwen, de daarop volgende tijd van de Hervorming, het liberalisme van de vorige eeuw en verder naar onze jaren. Die felle veranderingen zijn van invloed op het persoonlijk geloofsleven, op het godsdienstig-kerkelijke leven, het huisgezin, het maatschappelijk en politieke leven. En — laten we daarop letten — die vele veranderingen, die ons toch wel wat doen, waar we tegenaan kijken, betekenen soms helemaal geen schade voor het Koninkrijk Gods. Alles wat anders is, moeten we dus niet afwijzen. „De tegenstelling zij dan ook niet: voor of tegen nieuwe dingen — maar voor of tegen Gods Woord, dat ons leert met Hem rekening te houden en de zonde en ongerechtigheid te haten en te vlieden”.

Je kunt over dit werkje van 40 bladzijden veel meer zeggen, maar thans volsta ik met aandacht er voor vragen. Denk toch vooral niet: 't is ouderwets. Want ds J. C. Janse (Zaandam) heeft de tekst bewerkt, zodat ze bij onze tijd aansluit. Een goede zaak. Aan de andere kant: je zou toch ook wel de originele uitgave uit 1921 willen lezen. Maar beide aspecten konden niet samengaan.

Het boekje kost f 4,95 en u kunt het bestellen bij de heer J. L. Struik, Davenschot 37 te Heino (Ov.) en betalen via de Rabobank te Heino, giro 800093 en t.g.v. de heer Struik, nr. 3271 50 602.

Een vorige brochure „De betekenis van de drie hoofdvakken (bijbelse, vaderlandse- en kerkgeschiedenis) voor de principiële vorming” (ook van de hand van de heer A. Janse) is weer verkrijgbaar. Deze herdruk kost f 2,60.

Veel eenvoudiger is een abonnement op de serie te nemen. Dat kost u f 10,— per jaar (voor 4 brochures) en ze zijn stuk voor stuk „goed”.

M. de Jonge, Voorburg

De redactie ontving

Dr A. R. Hulst en dr C. van Leeuwen, Bevrijding in het Oude Testament; 140 pag., f 22,50; Kok, Kampen.

J. H. Velema, v.d.m., Deze twee tot één, Bijbel en Belijdenis deel IV. Gesprekken over het huwelijksformulier. 111 pag., uitg. door drukkerij Naarden, Postbus 5109, Naarden.

M. R. van den Berg, Beeldsprakig, het onderwijs van Jezus in gelijkenissen; 179 pag., f 18,50; uitgegeven door copieerinrichting v. d. Berg, Kampen.

W. P. Balkenende, Hier volgt een politiebericht; 175 blz., f 17,45; uitg. Stark-Texel, Oosterend.

Drs E. de Vries, David, koning van Israël, de opkomst van zijn koningschap; 67 pag., f 11,—; uitg. Kok, Kampen.

Dr J. J. Thierry, Korte geschiedenis van de tekst van het nieuwe testament; 132 pag., f 18,90; Kok, Kampen.

Drs K. Exalto, Geen hand aan u zelf, gedachten over de zelfmoord; 113 pag., f 16,90; Kok, Kampen.

Allard Pierson, Oudere tijdgenoten, vierde druk, verzorgd door P. L. Schram; 296 pag., f 39,50; uitg. Ton Bolland, Amsterdam.

Dr T. Brienens, De prediking van de Nadere Reformatie, een onderzoek naar het gebruik van de klassifikatiemethode binnen de prediking van de Nadere Reformatie, tweede druk; 378 pag., f 45,—; Ton Bolland, Amsterdam.

Pjotr, brochure waarin op heel eenvoudige wijze voor kinderen wordt uitgelegd met welke problemen christenen in Oost-Europa hebben te kampen. Gratis verkrijgbaar bij Stichting Antwoord, Postbus 198, 4700 AD Roosendaal.

Radix. Uitgave van het geref. wetenschappelijk genootschap, themanummer over Vooroordeel in de wetenschap; 147 pag., f 9,50; Kok, Kampen.

Ton Valkenburg, Oud worden, een gave en een opgave, over crisissituaties bij het ouder worden; 128 pag., f 16,90; Kok, Kampen.

Sanna Barlow Rossi, Het licht in de jungle; 142 pag., f 15,25; uitg. Buijten en Schipperheijn, Amsterdam.

George M. Cowan, Het Woord dat in vlam zet; 230 pag., f 27,50; Buijten en Schipperheijn, Amsterdam.

Bram Krol, Gemeentegroei — kenmerken van groeiende en kwinende gemeenten; 152 blz., f 16,50; Buijten en Schipperheijn, Amsterdam.

Jeugencyclopedia van de Bijbel, met vierkleurenillustraties; in het Nederlands bewerkt door Joke Bijl en Ge-

rard Burgemeester; 315 blz., f 49,90; Kok, Kampen.

Cees van den Berg/Cees Glashouwer, Het laat me niet los; dagboek; 168 blz., f 15,90; Kok, Kampen.

Pascal, Gedachten over de godsdienst, om dagelijks uit te lezen, verkort en bewerkt door Sipke van der Land; 69 blz., f 10,90; Kok, Kampen.

Woorden van Jezus (statenvertaling) teksten en foto's; f 9,90; Kok, Kampen.

Schoolagenda 1982-83, in samenwerking met het Wereld Natuur Fonds. Thematikst: Vliegen; teksten; Evert Kuijt. Uitg. De Vuurbaak, Groningen, f 5,95.

Lenze L. Bouwers, Guillaume van der Graft, cahiers voor christelijke literatuur; 104 blz., f 11,90; Kok, Kampen.

Drs H. van der Ent, Jacqueline E. van der Waals, cahiers voor christelijke literatuur; 78 blz., f 9,90; Kok, Kampen.

Religieuze bewegingen in Nederland, no. 4; 81 blz., f 13,90; Kok, Kampen.

Mogelijk wordt op één of meerdere van deze uitgaven in een bespreking teruggekomen.

Kerknieuws

Baarn/Soest — M.i.v. 1 sept. 1982 zal ds J. A. de Vries hulpdiensten gaan verrichten in de gemeente Baarn/Soest.

Het adres van ds De Vries is: Ravelijnstraat 104, 4102 AP Culemborg. — De volgende zondagen zal er door gebrek aan voorgangers géén middagdienst zijn: 25 juli, 1 en 8 augustus.

Oosterwijk/Wolfheze — In afwijking van het „blauwe boekje” is nu praeses van de kerkeraad van de Nederl. Gereformeerde Kerk van Oosterbeek/Wolfheze: C. van Hall, Zwanebloemstraat 7, Renkum, tel. 08373-4382. In de zomermaanden is br. B. van Dijk, die de preekvoorziening regelt bereikbaar op tel. 085-433985.

Stichting voor jeugdzorg en maatschappelijk werk — Uit het jaarverslag citeren we het volgende: De uitbreiding lag met name bij „Therapie en Toerusting” als onderdelen van respectievelijk Hulpverlening en Preventie. Het aantal bij de Stichting in behandeling zijnde cliënten is met ongeveer 20 procent gestegen ten opzichte van het vorige jaar, dat ook al een stijging gaf te zien van bijna 20 procent ten opzichte van het jaar daarvoor. Ook kwamen er meer aanvragen om hulp en advies binnen dan voorheen. Vele zaken konden binnen het jaar worden afgehandeld, zodat hun aantal niet in aanmerking is genomen bij bovenstaande beschouwing. In de Christelijke hulpverlening is de psychologische begeleiding van mensen c.q. gezinnen, die

met zichzelf of met elkaar overhoop liggen, al jaren lang een zwakke schakel. Mensen die zich tot de Stichting om hulp wenden klagen er nog al eens over, dat het voor hen praktisch onmogelijk is om christenpsychiaters of -psychologen te vinden, die hen in hun noden, angsten en zorgen, die dikwijls ook samenhangen met geloofsvragen kunnen bijstaan en helpen.

Wij hebben moeten constateren, dat vragen om hulp in gevallen, die op de rand van de psychiatrie liggen of die een ingrijpende en langdurige therapie vereisen steeds vaker voorkomen.

Hier en daar tekent zich in de medische wereld immers een ontwikkeling af, die er op neer komt, dat men bij overspannen en op de rand van geestelijke instorting staande patiënten, steeds minder naar een medische behandeling neigt maar een psychologische behandeling of begeleiding voorschrijft. Dit draagt in plaatsen waar geen speciale centra voor dit doel bestaan weer bij tot toename van ons werk, ook al omdat de therapie van een bevoegd psycholoog (nog) niet in het ziekenfondspakket is opgenomen.

De hierboven geschetste ontwikkeling gaat gelukkig in een richting, tegengesteld aan die, waarover de diaconen uit Rotterdam-Overschie ons schreven, te weten dat medici in dergelijke gevallen in hun gemeente bijna uitsluitend kalmerende middelen verstrekken zonder dat er van enige psychologische begeleiding sprake was. Zij gaven enkele schrijnende voorbeelden van wat leden van hun gemeente op dit punt was overkomen. Zij vroegen in dit verband zelfs of wij geen mogelijkheid zagen eventueel tezamen met anderen een christelijk psychiatrisch centrum in het leven te roepen.

Ons bestuur is er steeds op uit geweest, de mogelijkheden voor de hulpbehoevende leden van onze kerken op dit punt te verbeteren. In de eerste plaats om de „gezonde” leden van de kerk meer ontvankelijk te maken voor de noodzaak van deze hulpverlening, waartoe dit jaarverslag misschien een kleine bijdrage moge zijn.

Verder hebben wij — woekerend met de financiële middelen — de consequenties van de ons op de schouders gelegde taak getrokken. Per 1 oktober 1981 is als psychologisch geschoolde medewerker aangetrokken de onlangs afgestudeerde drs H. G. v. Riessen. Hij neemt het werk over van drs K. Malta, die overigens nog op free lance basis ten behoeve van de Stichting hulp verleent.

In ons jaarverslag 1979 heb ik al verteld, dat het bestuur enkele activiteiten had ontplooid op het gebied van voorlichting aan ambtsdragers en gemeenteleden. Daaruit is de opzet voor een cursus „Toerusting” gegroeid, die desgewenst ook aan ambtsdragers in diverse regio's kan worden gegeven. De eerste cursus heeft als proef in de regio Utrecht plaats gevonden. De resultaten daarvan waren volgens de thans binnengekomen berichten erg bemoedigend. In de loop van het jaar werd het karakter van het gezinshuis in die zin gewijzigd, dat hier nu ook oudere jongens en meisjes (tot 18 jaar) die enige begeleiding behoeven, kunnen worden opgenomen. Van deze mogelijkheid is reeds enige malen gebruik gemaakt. De gezinsouders hebben op

even originele als natuurlijke wijze er voor gezorgd dat de verhouding jonge (tot 12 jaar) en oudere (tot 19 jaar) kinderen niet ten gunste van laatstgenoemden uit de hand liep. Alles overziende moeten wij vaststellen: „1981 was een goed jaar”. We zijn daar dankbaar voor en verheugd over.

Vergeleken met vorig jaar zien we een stijging van het aantal „zelf-aanmeldingen”. Dit gebeurde veelal na overleg met ambtsdragers. Via ambtsdragers komen 30 procent van het aantal aanmeldingen, 40 procent vanwege de betrokkenen zelf en 30 procent via anderen (gemeenteleden, vrienden of familie, andere instanties).

Ruim 850 ontmoetingen hadden de medewerkers met cliënten. Meestal betrof dit contacten bestaande uit een gesprek van 1-1½ uur. Het aantal gesprekken per cliënt hangt nauw samen met de aard en de omvang van de problematiek. In 72 gevallen kon worden volstaan met 1 tot 4 gesprekken, waarin het meestal ging om maatschappelijk werk.

In 40 gevallen waren meer dan 4 gesprekken noodzakelijk, waarbij therapeutische contacten, die doorgaans wekelijks of twee-wekelijks plaatsvinden, soms meer dan een jaar voortduurden.

Voor de goede orde vermelden we nog dat bij echtparen en gezinnen vaak twee medewerkers betrokken waren.

Naast persoonlijke contacten werd er veelvuldig telefonisch advies gegeven. Het betrof hier adviezen ten behoeve van ambtsdragers die te maken hadden met moeilijkheden van gemeenteleden.

Met vele uiteenlopende problemen werden we gekonfronteerd. In 20% van de probleemsituaties vroegen mensen om hulp in verband met gezinsproblemen: moeilijkheden tussen ouders en (nog) thuis wonende kinderen. Meestal kinderen vanaf 12 jaar. Vaak betrof het conflicten rond de gezagsrelatie. Soms waren de conflicten zo hoog opgelopen dat de jongere van huis weggelopen was, hetgeen uitsluitend meisjes betrof.

Hierop aansluitend willen we de problematiek van jonge volwassenen noemen (21%), in de leeftijd van 18 tot 30 jaar, die zelfstandig wonen. De kern van hun problemen bestond uit hun moeite om zelfstandig hun weg in het leven te vinden. Een gevolg daarvan kon zijn depressiviteit, een geïsoleerd leven zonder vrienden. De grootste groep wordt gevormd door huwelijks- en echtscheidingsproblemen, namelijk 34%. Onze therapie is er in eerste instantie op gericht om man en vrouw weer met elkaar in gesprek te brengen. Als beiden bereid zijn om naar elkaar te luisteren en begrip te tonen voor elkaars moeilijkheden, kon samenleven weer mogelijk worden; ook voor de

Opbouw in de vakantie

Tijdens de vakantie-periode zal Opbouw

niet verschijnen

op 23 juli, 6 en 13 augustus.

De redactie

kinderen is dat van grote betekenis. In 11% van de gevallen begeleiden we een man of vrouw tijdens de echtscheiding. Soms was het nodig de kinderen bij de begeleiding te betrekken.

In de restgroep (19%) treffen we aan: specifieke seksuele problemen, moeilijkheden op het werk, psychiatrische problemen. De mensen met psychiatrische problemen verwezen we meestal door, in overleg met ambtsdragers en/of huisarts.

Wie nadere informatie wil hebben kan terecht bij de sekretaris van de Stichting: Dhr. C. Geerse, Prof. dr. Zernikeweg 46, 3731 KE De Bilt, tel. 030-763227.

Nieuws uit breder kring

Long Live Amsterdam — Er zit schot in de voorbereidingen voor de Euro-campagne „Long Live Amsterdam” van Youth for Christ. Van de driehonderd verwachte deelnemers uit tien Europese landen heeft de helft zich definitief aangemeld. Daarnaast hebben veel anderen toegezegd mee te zullen werken aan deze evangelisatie actie in Amsterdam, meer gemotiveerde mensen zijn echter nog zeer welkom. „Lang Leve Amsterdam” duurt van 9 tot 18 augustus. Alle Amsterdamse kerken zijn aangeschreven met een vraag om steun, verscheidene hebben positief gereageerd. Die steun zal gegeven worden in de vorm van medewerking, voorbede en financiële middelen. Youth for Christ-Amsterdam zet als nazorg van de activiteiten in verschillende wijken Jongeren Open Huizen op.

Zoekt U een levenspartner?

Bel of schrijf naar het

„Christelijk Huwelijksbureau”

MOLENBELTERWEG 28 — 7451 JB HOLTEN

TEL. 05483 - 3277 - b.g.g. 05498 - 59160

Een flink aantal van de vereiste vergunningen is binnen, meldt L.L.A. coördinator Wim de Jong. Die zijn met name nodig voor de muzikale activiteiten. De concerten, verspreid over 11 wijken, laten niet alleen folk-achtige luisterliedjes horen, maar evengoed stevige rock. Wim de Jong geeft de informatiekrant uit en verzorgt op verzoek een diapresentatie. Belangstellenden kunnen hem bereiken per post: Zeemantreed 34, 3146 BT Maassluis; en telefonisch: 01899-22364.

Youth for Christ geeft cassette cadeau — Youth for Christ geeft bij wijze van jubileumcadeautje een speciale muziekcassette weg. De evangelisatiebeweging heeft daarop dertien gezongen bijbelverzen opgenomen tijdens een van haar jongerenconferenties. Youth for Christ wil met deze cas-

sette vrienden en overige sympathisanten doen delen in de dankbaarheid voor Gods trouw in 35 jaar evangelisatiewerk. Ook is het een kleine blijk van erkentelijkheid jegens de vrienden die door de jaren heen hun steun hebben gegeven. De keus van vooral onberijmde bijbelverzen als inhoud van de cassette is mede ingegeven door een groeiende belangstelling voor deze manier van psalmzingen. De opnames werden gemaakt tijdens „Samensmeden '81" in Zwolle, waar vierhonderd jongeren mee zongen, begeleid door een combo. Een aantal christen-zakelieden hebben dit jubileumgeschenkje financieel mogelijk gemaakt. Omdat 'een vriend veel waard is', zendt Youth for Christ de muziekcassette toe aan ieder die de verzendkosten (f 2,30) of een vrije gift overmaakt op postrekening 17800. In beide gevallen ten name van Youth for Christ te Driebergen, met vermelding van „cassette".

Mission '83 - Lausanne — Velen zijn reeds bekend met de betekenis van Mission '83, de grote internationale zendingsconferentie, die van 28 dec. 1982 tot 2 januari 1983 gehouden zal worden in het Zwitserse Lausanne. Dat deze conferentie evenals Mission '76 en Mission '80 vooral bedoeld is om jongeren, in de leeftijd van 16 tot 30 jaar, op verschillende wijzen te confronteren met het wereldwijde zendingswerk, is eveneens een niet onbekend gegeven.

Er bestaat een groeiende belangstelling voor Mission '83. Er komen veel verzoeken om informatie en folders binnen. Inschrijvingsformulieren voor het congres worden nu reeds bij tientallen aangevraagd.

Mission '83 wordt echter niet alleen voor jongeren een verrijkende ervaring. Een volkomen nieuw en nog nauwelijks bekend element tijdens deze zendingsconferentie is het speciale programma voor voorgangers, geestelijk werkers en zendingen. In dit zogenoemde voorgangersprogramma staat de vraag centraal hoe voorgangers hun eigen kerk of gemeente en hun eigen jongeren meer bij de zending kunnen betrekken.

Vele zaken komen aan de orde zoals de relatie tussen zendingsorganisatie en plaatselijke gemeente, een wereldzendingsprogramma in de plaatselijke gemeente en het raadgeven en begeleiden van jonge mensen.

Dit voorgangersprogramma is zo samengesteld, dat er ruim gelegenheid is om ook onderling veel met elkaar van gedachten te wisselen. Sprekers zijn onder meer dr Michael Griffiths en Bill Eorop.

Het voorgangersprogramma vindt steeds in de morgenuren plaats. De verwachtingen ten aanzien van dit programma-onderdeel zijn hoog gespannen. Er worden rond 1000

voorgangers uit Europa verwacht; uit Nederland ongeveer 70.

Meer informatie over dit onderdeel is te verkrijgen bij het secretariaat van het Nederlands Comité.

Ander nieuws is dat er een nadere beslissing is genomen over de conferentieprijs voor Nederlandse deelnemers. Deze bedraagt f 270,— voor studerende en f 350,— voor anderen.

Voor inschrijfformulieren en folders van Mission '83 kan men zich wenden tot het secretariaat van het Nederlands Nationaal Comité, van Wijnbergenstraat 2, 6721 TJ Benekom.

Exodus Europe — Europees kongres over (ex-)homofilie — Onder de naam „Exodus Europe" werd van 19 t.m. 22 mei j.l. een conferentie over homofilie gehouden in „De Burght" te Haamstede. De conferentie viel onder verantwoordelijkheid van de St. Ontwikkeling Evangelische Hulpverlening en was bedoeld ter bemoediging van christenen die door hun werk of persoonlijk leven met het probleem homofilie te maken hebben en daarin de leiding en verlossing van God zoeken. Soortgelijke conferenties worden in Amerika al jaren gehouden onder de naam „Exodus International". In 1981 waren een paar mensen van de Ver. „Tot Heil des Volks" daar ook aanwezig. „Exodus Europe" is er eigenlijk een vrucht van. Er waren ook een paar Amerikaanse gastsprekers om deze Europese bijeenkomst van dienst te zijn met hun kennis, verkregen door studie en ervaring.

Diverse landen waren naast Nederland vertegenwoordigd: Engeland, Frankrijk, Finland, Zwitserland, Duitsland, Denemarken.

Voor al in Nederland is homofilie de laatste tijd het hete hangijzer in kerk en maatschappij, en wee je gebeente als je gelooft dat er verandering mogelijk is. De conferentie bewees die verandering echter. Er waren b.v. diverse echtparen aanwezig, waarvan één van de partners vroeger homofiel geweest was. En verder waren er veel mensen die, hoewel ze soms nog de verleiding van homofilie ervoeren, toch niet meer in de greep van die gevoelens zaten en zich met alle vrijmoedigheid verlost durfden noemen vanuit hun geloof in Christus. Het etiket „homofiel" was er af en het hoefde er ook nooit meer op. Het

isolement was doorbroken, de fixatie op homofilie was weg.

Ook in de lezingen kwam dit telkens naar voren: homofilie is geworteld in een scala van problemen, waarin de meeste mensen zichzelf zullen herkennen (zoals het gemis van een goede vaderfiguur of de bedreiging en verwarring die op je afkomt uit de tegenwoordige wereld).

Er is ook veel gesproken over de kerk. De meeste deelnemers hadden de ervaring, dat de kerk geen raad weet met het verschijnsel homofilie, met als gevolg dat het óf niet bespreekbaar (d.i. verworpen) wordt óf totaal geacsepteerd als gave van God. Gelukkig bleken er ook andere ervaringen te zijn, maar die behoorden tot de uitzonderingen.

De wens om met de boodschap van de kracht van het Evangelie de kerken te bereiken was erg groot. Daarom zal daar meer op gelet worden in de persoonlijke uitnodigingen voor de conferentie van volgend jaar, zowel wat betreft sprekers als deelnemers. „Exodus Europe" gaat zelfstandig verder met een eigen bestuur, als een federatief orgaan voor de evangelische hulpverlening aan homofielen in Europa, terwijl er ook regelmatig contact met „Exodus International" zal blijven bestaan. Volgend jaar zal de conferentie, zo de Here wil, in Engeland worden gehouden.

Geslachten gaan, geslachten zullen komen: wij zijn in Gods ontferming opgenomen; wij mogen bouwen op de vaste grond van Zijn beloften en van Zijn verbond.

(ps. 90)

Dankbaar berichten wij U de geboorte van ons derde kind

TOON

Zijn doopnaam is ANTONIE en hij is een broertje van Jan en Tineke.

Piet en Marleen
van Veelen-van Voorden

15 juli 1982

Zeelandlaan 6, 2101 TM Heemstede

Redactieleden:

Ir. A. W. Biersteker;
T. Hoekstra
Ds. H. de Jong;
Mr. dr. J. Meulink;
D. W. L. Milo;
Ds. E. R. Postma;
Drs. W. G. Rietkerk

Adres van de Redactie:

Ds. K. Muller,
Riouwstraat 59,
1521 SC Wormerveer
Tel. 075-282589

Kerknieuws en berichten over kerkelijke/christelijke activiteiten te zenden naar:

„Kerknieuws Opbouw",
Brugakker 36 22,
3704 LP Zeist
Tel. 03404-50278

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen",
Nooitgedacht 3,
3701 AL Zeist
Tel. 03404-22452

Advertentieprijs:

40 ct per mm.
familieberichten
35 ct per mm.
Advertenties inzenden tot
dinsdagmorgen 10.00 uur.

Administratie-adres:

Kon. Wilhelminalaan 38,
3956 TD Leersum
Tel. 03434-4288

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen: uitsluitend bij de administratie. Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 november.

Abonnementsprijs:

f 40,— per jaar of f 21,— per halfjaar.
Buitenland f 45,— p. jaar of f 60,— per luchtpost.
Gironr. 404945 t.n.v.
Geref. Persver. Opbouw,
Dr. Schaepmanlaan 71,
2104 VC Heemstede.
Tel. 023-285825.

Voor al uw
handels- en familiedrukwerk - boeken folders enz.
is uw adres

DRUKKERIJ „STEENBERGEN"

Nooitgedacht 3 — 3701 AL Zeist

Geef een (kinder) bijbels antwoord!

Kinderen vragen naar de waarheid. Daarom woedt juist om hen een hevige geestelijke strijd. Ook in Oost-Europa. Laten wij hen het evangelie in handen geven. In de vorm van een kinderbijbel. Stichting „Antwoord" (al 10 jaar werkzaam in het Oostblok) wil er 100.000 kinderbijbels heen brengen. Namens u. Prijs per exemplaar: f 20,— (inclusief vervoer). Als u nou eens een kind antwoord gaf... Antwoord op de vraag naar de waarheid.

stichting antwoord

Comite van aanbeveling:
Prof. Dr. Ir. J. van Bommel
Nel Benschop
Henk Binnendijk
Corrieten Boom
Gert Doornenbal
Prof. Dr. C. Graafland
Gien Karssen

Postbus 198 4700 AD Roosendaal

GIRO 1166